

מדיניות מי קיץ

ניצן עזרא

ראש תחום מים ושפכים עירוניים

אגף מים ונחלים, המשרד להגנת הסביבה

תפקידי אגף מים ונחלים

- שיקום נחלי ישראל
- מניעה וצמצום זיהום מקורות מים
- טיפול בבוצות עירוניות והשבתן לשימוש כדשן חקלאי

החזון

- בנחלי ישראל יזרמו מים טבעיים תוך מקסום כלל התועלות ("שירותי המערכת") לרבות, אתרי פנאי ונופש לרווחת הציבור.
- צמצום מספר התקלות ומפגעי השפכים.
- טיפול בשפכים לאיכות המאפשרת את השימוש בהם כמשאב מים משמעותי בחקלאות, תוך שמירה על הסביבה ובריאות האדם.

מדיניות לצמצום ומניעת זיהום מקורות מים ממי קיץ

מי קיץ

נוזלים, שאינם גשם או מי תהום, במערכת הניקוז. נוזלים אלה עלולים לכלול מזהמים שונים, כגון ביוב, שפכים או שפכים תעשייתיים.

למה לאצור את מי קיץ?

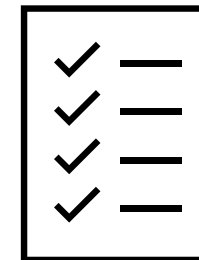
- ✓ להגן על בריאות הציבור, הסביבה, מערכות אקולוגיות, המגוון הביולוגי, קרקע וגידולים חקלאיים.
- ✓ למנוע זיהום מקורות מים והים ממי קיץ.

מטרת המדיניות

קביעת כללים ועקרונות אחידים לתכנון ולביצוע להקמת מתקן מי קיץ למניעה וצמצום זיהום מקורות מים שמקורו ממערכות הניקוז.

המסמך מגדיר את הדרישות למניעת אירועי זיהום ממי קיץ לסביבה, למקורות מים ובכלל לרשות הרבים, בין אם בהפסקת מקורות הזיהום וככל שיש צורך, באמצעות הקמת מתקן מי קיץ ייעודי לתפיסת זיהום זה והפנייתו למערכות הולכת השפכים או ליעד מורשה.

הגדרות :

מערכת ניקוז - מערכת הניקוז הינה מערכת תיעול המשלבת צנרת תת קרקעית, תעלות פתוחות וערוצי נחלים. המערכת קולטת את מי הגשמים באמצעות קולטנים הנמצאים לאורך הכבישים, הרחובות, הפארקים ומזרימה את מי הנגר לנחלים ולים במטרה למנוע הצפות בשטחים הבנויים או בשטחים חקלאיים.

מי קיץ - נוזלים, שאינם גשם או מי תהום, במערכת הניקוז. נוזלים אלה עלולים לכלול מזהמים שונים, כגון ביוב, שפכים או שפכים תעשייתיים.

מתקן מי קיץ - תחנת שאיבה הממוקמת על מובל ניקוז או יובל של נחל, המתקן נועד לתפוס זרימות מי קיץ בכדי למנוע את הגעתם אל מקור מים ולפנותם למתקן טיפול מורשה לרבות מתקן טיפול בשפכים.

מקור מים - כהגדרתו בסעיף 2 בחוק המים, תשי"ט-1959: "מקורות המים לעניין חוק זה הם המעיינות, הנחלים, הנהרות, האגמים ושאר זרמים ומקווים של מים, בין עיליים ובין תחתיים, בין טבעיים ובין מוסדרים או מותקנים, בין שהמים נובעים או זורמים או עומדים בהם תמיד או לפרקים, לרבות מי ניקוז ומי שופכין"

אחריות למערכת הניקוז

✓ סעיף 235(2) לפקודת העיריות, האחריות לניקוז, לתכנונו ולתחזוקתו של השטח שבאחריותה, מוטלת על הרשות המקומית.

✓ על הרשויות המקומית לוודא כי מערכת הניקוז תהיה יבשה ונקייה ולא יזרמו בה נוזלים מכל סוג, שאינם נגר, לאורך כל התקופה בה לא יורד גשם וזאת על מנת למנוע זיהום מים ולהבטיח את השמירה על מקורות המים והמערכות האקולוגיות, למנוע פגיעה בהם ולצמצם מפגעים סביבתיים נלווים לרבות מפגע יתושים.

עקרונות מנחים :

1. מניעה במקור

2. תפיסת מי קיץ ממערכת הניקוז לפני הגעתם אל מקור המים

מניעה במקור:

1. ניתוק מערכת הולכת שפכים ממערכות הניקוז, ניתוק חיבורים צולבים והחזקת מערכת הולכת השפכים ומערכת הניקוז כשתי מערכות נפרדות.

2. טיפול תחזוקתי מונע במערכות הולכת השפכים למניעת תקלות הגורמות לזרימות שפכים למערכת הניקוז.

הנחיות לביצוע פעולות מניעה במקור:

- נמצא במוצא הניקוז מי קיץ הגולשים לסביבה, יש לנקוט בכל הפעולות **למניעת הזיהום במקור:**
 1. מיפוי של מקורות זיהום העלולים להגיע למערכת הניקוז.
 2. דיגום ואפיון מי הקיץ (שפכים, שפכי תעשייה, מי תהום)
 3. איתור מקורות זיהום המתאימים לאפיון שנמצא.
 4. מיפוי מערכת איסוף והולכת שפכים באזור הנקז.
- נמצא מקור לזיהום או חיבור צולב -
יש לפעול להפסקת הזיהום ולניתוק החיבור הצולב לאלתר.

ככל שלא נמצא מקור לזיהום או שקיים קושי להסרתו - יש להקים מתקן מי קיץ

דרישות ומידע נדרש להקמת מתקן מי קיץ:

- יוקם במוצא צנרת או מובל ניקוז בו קיימות עדויות להזרמת מי קיץ במיקום המאפשר הנדסית את סילוק מי הקיץ.
- במקרה של נקז המגיע לחוף הים – יוקם לפני המוצא לים ובהתאם לעקרונות והנחיות תכנון לנקזים עירוניים עם מוצא בחוף (2018), המפורסמות באתר המשרד להגנת הסביבה.
- **תיעדוף בהקמת המתקנים** - שמוצא מערכת הניקוז הוא ישירות למקורות מים.
- תכנית להקמת מתקן מי קיץ נדרשת באישור ועדת תכנון ובניה.

תוכנית להקמת מתקן מי קיץ תכלול את כל אלה:

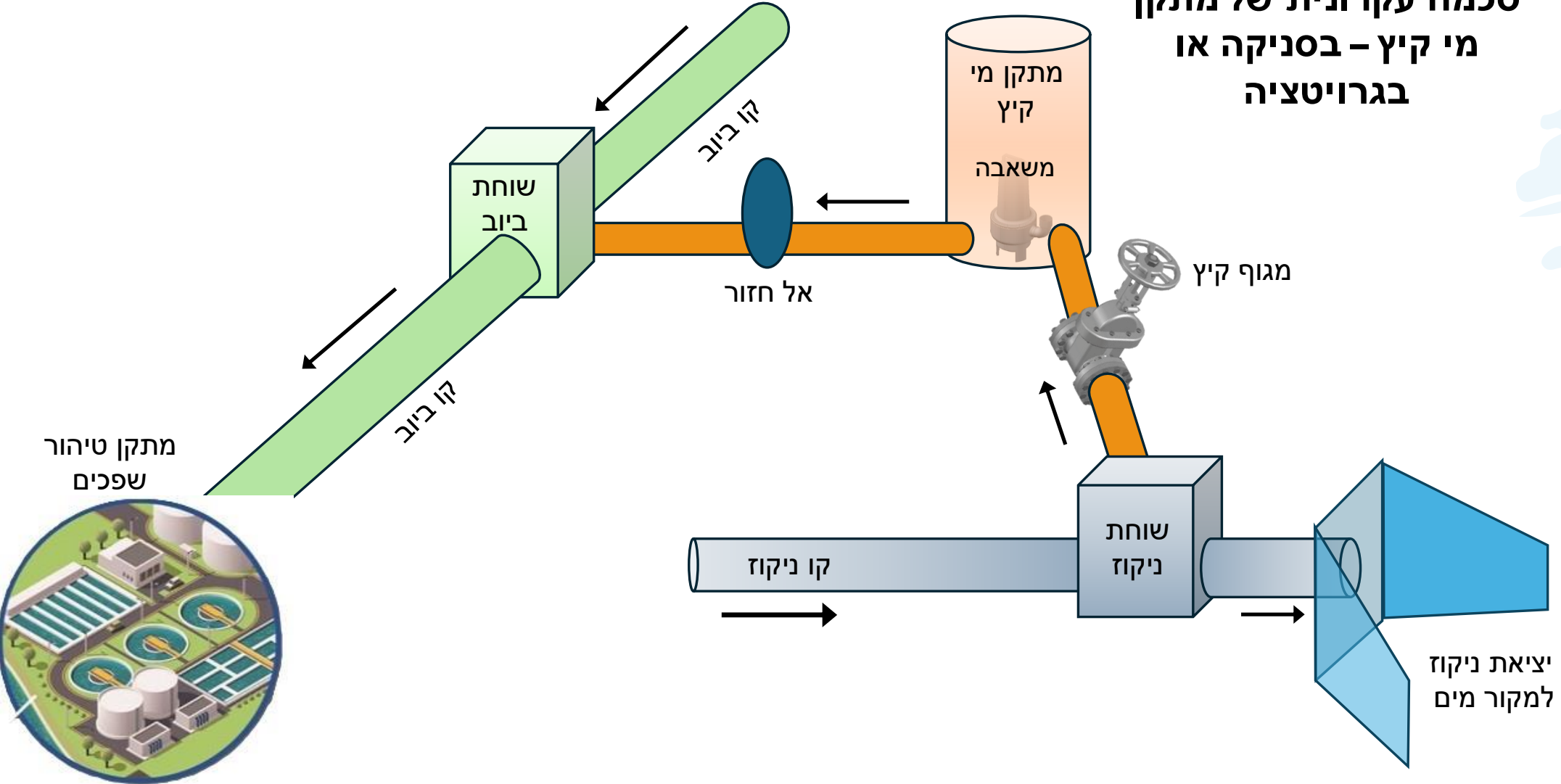
- מיפוי מערכת הולכת השפכים ומערכות הניקוז באזור בו נמצאו מי קיץ.
- תוצאות דיגום של מי הקיץ ואפיונם.
- מאפייני הזרימה של מי הקיץ במערכת הניקוז
- מפה של נקודת היציאה של הניקוז לסביבה.
- מיקום מתוכנן המתקן ותוכנית להקמתו, מפרט טכני, פירוט של אמצעי בקרה למניעת תקלות ושליטה מרחוק.
- הגדרת יעדי הסילוק על פי מאפייני הנוזלים.
- לוחות זמנים להקמת המתקן

מאתר תאגיד המים מי שקמה

סכמה עקרונית של מתקן מי קיץ – בסניקה או בגרויטציה

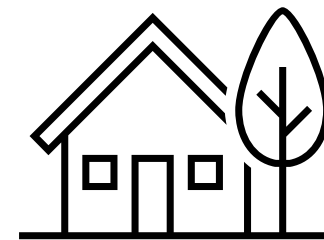
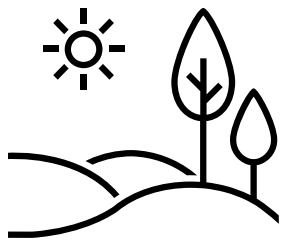

לסיכום

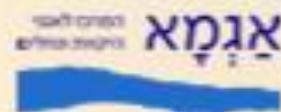
□ תפיסת מי קיץ נועד להגן על סביבת הנחלים והים ולמנוע זיהום מקורות מים.

□ המשרד להגנת הסביבה מגדיר במסמך זה את הדרישות למניעת אירועי זיהום ממי קיץ לסביבה, למקורות מים ובכלל לרשות הרבים, בין אם בהפסקת מקורות הזיהום וככל שיש צורך, באמצעות הקמת מתקן מי קיץ ייעודי לתפיסת זיהום זה והפנייתו למערכות הולכת השפכים או ליעד מורשה.

□ להבהרות נוספות ניתן לפנות למרכזי מים ונחלים במחוזות המשרד.

תוכנית אסטרטגית לשימור ולשיקום של נחלי ישראל יולי 2024

תודה

ניצן עזרא

054-7447414

nitzane@sviva.gov.il

אגף מים ונחלים
המשרד להגנת הסביבה

